

บทที่ 4

ผลการศึกษา

4.1 แผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ (Ranked Set Sampling)

แผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ (Ranked Set Sampling) เป็นแผนแบบการสุ่มตัวอย่างที่สะดวกสำหรับการสุ่มตัวอย่าง นั่นคือ บางครั้งตัวอย่างที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่สามารถวัดค่าจริงได้ เนื่องจากการวัดค่าจริงมีขั้นตอนในการวัดที่ยุ่งยากและมีค่าใช้จ่ายสูงหรือการวัดค่าจริงอาจทำให้หน่วยตัวอย่างเสียหายได้เช่น ในการศึกษาเกี่ยวกับการประมาณความสูงเฉลี่ยของต้นสัก การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการวัดค่าจริงสามารถทำได้ด้วยการตัดต้นสักที่ตกเป็นตัวอย่างแล้วจึงทำการวัดความสูงหรือ อาจจะใช้สอติคอปเตอร์บินอยู่ในระดับเดียวกับความสูงของต้นสักเพื่อวัดค่าความสูงจากระดับพื้นดิน จะเห็นได้ว่าการทำเช่นนี้อาจทำให้สูญเสียหน่วยตัวอย่างโดยไม่จำเป็น อีกทั้งยังมีขั้นตอนการวัดที่ยุ่งยากและมีค่าใช้จ่ายสูงอีกด้วย ดังนั้นหากเก็บรวบรวมข้อมูลได้มาจากการโดยใช้วิจารณ์ ความรู้ และประสบการณ์ของผู้ที่ทำการศึกษาประกอบแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับเป็นแผนแบบการสุ่มตัวอย่างที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหา ในกรณีที่ประชากรที่สนใจศึกษามีลักษณะแตกต่างกันมากๆ เช่น การสำรวจระดับรายได้รายจ่ายของประชาชนในท้องที่ต่างๆ การสำรวจประชากรที่มีความแตกต่างกันในอาชีพระดับรายได้และการศึกษา ในกรณีประชากรที่สนใจศึกษามีมูลค่าสูงหรือหาได้ยากกล่าวคือ ในการศึกษาประชากรที่มีมูลค่าสูงนั้นไม่จำเป็นต้องมีราคาแพงแต่ประชากรนั้นมีคุณค่าในตัวเอง เช่น การประมาณความสูงเฉลี่ยของต้นสัก นอกจากนี้แผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับยังแก้ปัญหาในการศึกษาประชากรที่มีขั้นตอนในการวัดที่ยุ่งยากหรือค่าใช้จ่ายสูง เช่น ในการประมาณปริมาณหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์ในทุ่งหญ้ากว้างแห่งหนึ่ง การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวัดจริงสามารถทำได้ ด้วยการตัดหญ้าในบริเวณที่ตกเป็นตัวอย่าง และนำหญ้าที่ตัดได้นั้นไปตากให้แห้งก่อนที่จะนำไปชั่งน้ำหนักเพื่อหาปริมาณหญ้า หากใช้การประมาณปริมาณหญ้าโดยใช้สายตาจะประหยัดเวลาและลดความยุ่งยากในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ หน่วยตัวอย่างที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีของแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับจะเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรที่ศึกษาหรือไม่ บางครั้งขึ้นอยู่กับวิจารณ์ ความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับข้อมูลที่จะเก็บรวบรวมของผู้เลือกตัวอย่างเป็นสำคัญ ในกรณีที่ผู้เลือกมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับข้อมูลนั้นๆมาก ความผิดพลาดในการเลือกตัวอย่างแบบนี้จะน้อยกว่าการเลือกตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่ายมาได้เมื่อใช้ขนาดตัวอย่างเท่ากัน อีกทั้งในกรณีที่ผู้เลือกมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับข้อมูลนั้นแล้ว สามารถประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูลตลอดจน

อาจจะสามารถลดอันตรายในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้อีกด้วยเมื่อหน่วยตัวอย่างอยู่ในสถานที่ที่ห่างไกลและเป็นอันตรายในการเดินทางหรือการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 กระบวนการสุ่มตัวอย่างในแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ

รูปแบบวิธีการของแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ คิดค้นขึ้นโดย McIntyre มีขั้นตอนการพิจารณาดังนี้ กำหนดให้ N แทนประชากรทั้งหมดที่เราสนใจ

ขั้นตอนที่หนึ่ง ทำการสุ่มตัวอย่างขนาด k^2 จากประชากรทั้งหมดขนาด N

ขั้นตอนที่สอง ทำการจัดสรรตัวอย่างขนาด k^2 อย่างสุ่มโดยแบ่งตัวอย่างออกเป็น k กลุ่ม แต่ละกลุ่มมี k หน่วย

ขั้นตอนที่สาม ทำการเรียงลำดับของตัวอย่างในแต่ละกลุ่มจากน้อยไปหามาก

ขั้นตอนที่สี่ ทำเลือกตัวอย่างด้วยการพิจารณาอันดับของตัวอย่าง โดยในกลุ่มที่หนึ่งเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ในกลุ่มที่สองเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สอง กลุ่มที่สามเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สาม ทำการเลือกตัวอย่างเช่นนี้ไปเรื่อยๆจนครบ k กลุ่ม สำหรับหน่วยตัวอย่างที่ไม่ได้รับการเลือกจะตัดทิ้งไป

ขั้นตอนที่ห้า ทำตามขั้นตอนที่หนึ่งถึงขั้นตอนที่สี่ m ครั้ง โดย m คือจำนวนวัฏจักรที่ทำการสุ่มตัวอย่าง ดังนั้นจำนวนอย่างที่ได้มาทั้งหมดจะมีขนาดเท่ากับ mk ซึ่ง มีค่าเท่ากับขนาดตัวอย่างในแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายที่มีขนาดตัวอย่างเท่ากับ n นั่นคือ $n = mk$ ดังนั้น ถ้าทำการสุ่มตัวอย่าง ขนาด mk จากประชากร N จะมีขั้นตอนในแต่ละวัฏจักรเป็นดังนี้

วัฏจักรที่ 1 สุ่มตัวอย่างขนาด k^2 จากประชากรทั้งหมดที่มีขนาดเท่ากับ N และจัดสรรตัวอย่างขนาด k^2 อย่างสุ่มโดยแบ่งเป็น k กลุ่มแต่ละกลุ่มมี k หน่วย และเรียงลำดับของตัวอย่างที่ได้มาในแต่ละกลุ่มจากน้อยไปหามาก และทำการเลือกตัวอย่างโดยพิจารณาอันดับของตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ในกลุ่มที่หนึ่งเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง (จากแผนภาพจะได้ตัวอย่างคือ $X_{(1)1}$) และในกลุ่มที่สองจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สอง(จากแผนภาพจะได้ตัวอย่างคือ $X_{(2)1}$) ทำการเลือกตัวอย่างแบบนี้ไปเรื่อยๆจนครบ k กลุ่ม(จาก แผนภาพจะได้ตัวอย่างคือ $X_{(k)1}$)

วัฏจักรที่ 1

$$\begin{array}{ccccccc}
 X_{(1)11} & \leq & X_{(2)11} & \leq & \dots & \leq & X_{(k)11} \Rightarrow X_{(1)1} \\
 X_{(1)21} & \leq & X_{(2)21} & \leq & \dots & \leq & X_{(k)21} \Rightarrow X_{(2)1} \\
 X_{(1)31} & \leq & X_{(2)31} & \leq & \dots & \leq & X_{(k)31} \Rightarrow X_{(3)1} \\
 & & \vdots & & \vdots & & \vdots \\
 & & \vdots & & \vdots & & \vdots \\
 X_{(1)k1} & \leq & X_{(2)k1} & \leq & \dots & \leq & X_{(k)k1} \Rightarrow X_{(k)1}
 \end{array}$$

วัฏจักรที่ 2 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างจะทำเหมือนกับวัฏจักรที่หนึ่ง คือสุ่มตัวอย่างขนาด k^2 จากประชากรทั้งหมดที่มีขนาดเท่ากับ N และจัดสรรตัวอย่างขนาด k^2 อย่างสุ่มโดยแบ่งเป็น k กลุ่ม แต่ละกลุ่มมี k หน่วย และเรียงลำดับของตัวอย่างที่ได้มาในแต่ละกลุ่มจากน้อยไปหามาก และทำการเลือกตัวอย่างโดยพิจารณาอันดับของตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ในกลุ่มที่หนึ่งเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง (จากแผนภาพจะได้ตัวอย่างคือ $X_{(1)2}$) และในกลุ่มที่สองจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สอง(จากแผนภาพจะได้ตัวอย่างคือ $X_{(2)2}$) ทำการเลือกตัวอย่างแบบนี้ไปเรื่อยๆจนครบ k กลุ่ม(จาก แผนภาพจะได้ตัวอย่างคือ $X_{(k)2}$) และจะเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนถึงวัฏจักรที่ m ซึ่งจะได้ขนาดตัวอย่างทั้งหมดเท่ากับ mk

วัฏจักรที่ 2

$$\begin{array}{ccccccc}
 X_{(1)12} & \leq & X_{(2)12} & \leq & \dots & \leq & X_{(k)12} \Rightarrow X_{(1)2} \\
 X_{(1)22} & \leq & X_{(2)22} & \leq & \dots & \leq & X_{(k)22} \Rightarrow X_{(2)2} \\
 X_{(1)32} & \leq & X_{(2)32} & \leq & \dots & \leq & X_{(k)32} \Rightarrow X_{(3)2} \\
 & & \vdots & & \vdots & & \vdots \\
 & & \vdots & & \vdots & & \vdots \\
 X_{(1)k2} & \leq & X_{(2)k2} & \leq & \dots & \leq & X_{(k)k2} \Rightarrow X_{(k)2}
 \end{array}$$

วิธีจักรที่ m ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างทำเหมือนกับวิธีจักรที่หนึ่งและสอง คือสุ่มตัวอย่างขนาด k^2 จากประชากรทั้งหมดที่มีขนาดเท่ากับ N และจัดสรรตัวอย่างขนาด k^2 อย่างสุ่มโดยแบ่งเป็น k กลุ่มแต่ละกลุ่มมี k หน่วย และเรียงลำดับของตัวอย่างที่ได้มาในแต่ละกลุ่มจากน้อยไปหามาก และทำการเลือกตัวอย่างโดยพิจารณาอันดับของตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ในกลุ่มที่หนึ่งเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง (จากแผนภาพจะได้ตัวอย่างคือ $X_{(1)1m}$) และในกลุ่มที่สองจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สอง (จากแผนภาพจะได้ตัวอย่างคือ $X_{(2)2m}$) ทำการเลือกตัวอย่างแบบนี้ไปเรื่อยๆจนครบ k กลุ่ม (จาก แผนภาพจะได้ตัวอย่างคือ $X_{(k)m}$)

วิธีจักรที่ m

$$\begin{array}{ccccccc}
 X_{(1)1m} & \leq & X_{(2)1m} & \leq & \dots & \leq & X_{(k)1m} \Rightarrow X_{(1)m} \\
 X_{(1)2m} & \leq & X_{(2)2m} & \leq & \dots & \leq & X_{(k)2m} \Rightarrow X_{(2)m} \\
 X_{(1)3m} & \leq & X_{(2)3m} & \leq & \dots & \leq & X_{(k)3m} \Rightarrow X_{(3)m} \\
 \vdots & & \vdots & & \vdots & & \vdots \\
 X_{(1)km} & \leq & X_{(2)km} & \leq & \dots & \leq & X_{(k)km} \Rightarrow X_{(k)m}
 \end{array}$$

ดังนั้นในแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับตัวอย่างที่ได้ทั้งหมดคือ

$$\begin{array}{cccc}
 X_{[1]1} & X_{[1]2} & \dots & X_{[1]m} \\
 X_{[2]1} & X_{[2]2} & \dots & X_{[2]m} \\
 X_{[3]1} & X_{[3]2} & \dots & X_{[3]m} \\
 \dots & \dots & \dots & \dots \\
 X_{[k]1} & X_{[k]2} & \dots & X_{[k]m}
 \end{array}$$

เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อการนำแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับไปใช้จึงขอ ยกตัวอย่างดังต่อไปนี้เพื่ออธิบายกระบวนการของแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ

สมมติว่า ตัวอย่างที่ประมาณได้มีค่าดังนี้ (20 15 19 23 26 30 24 21 16)

ขั้นตอนที่ 2 จัดสรรตัวอย่างที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 อย่างสุ่ม โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 หน่วย จะได้ดังนี้

กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
20	23	24
15	26	21
19	30	16

ขั้นตอนที่ 3 เรียงลำดับตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม จากน้อยไปมาก

กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
15	23	16
19	26	21
20	30	24

ขั้นตอนที่ 4 เลือกตัวอย่างโดยพิจารณาอันดับของตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ในกลุ่มที่หนึ่งเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง และในกลุ่มที่สองจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สองและในกลุ่มที่สามจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สาม ดังนั้นตัวอย่างที่ได้ คือ 15,26,24

วัฏจักรที่ 2

ขั้นตอนที่ 1 ประมาณน้ำหนักหญาบริเวณที่ตกเป็นตัวอย่าง จากแผนภาพ ให้พื้นที่ที่ตกเป็นตัวอย่างคือ พื้นที่ b

					b			b	b
						b			
					b		b		b
						b			
								b	

สมมติว่า ตัวอย่างที่ประมาณ ได้มีค่าดังนี้ (26 24 17 29 30 24 19 28 18)

ขั้นตอนที่ 2 จัดสรรตัวอย่างที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 อย่างสุ่ม โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 หน่วย จะได้ดังนี้

กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
26	29	19
24	30	28
17	24	18

ขั้นตอนที่ 3 เรียงลำดับตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม จากน้อยไปมาก

กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
17	24	18
24	29	19
26	30	28

ขั้นตอนที่ 4 เลือกตัวอย่างโดยพิจารณาอันดับของตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ในกลุ่มที่หนึ่งเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง และในกลุ่มที่สองจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุด

เป็นอันดับที่สองและในกลุ่มที่สามจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สาม ดังนั้น ตัวอย่างที่ได้ คือ 17,29,28

วัฏจักรที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 ประมาณน้ำหนักหน่วยบริเวณที่ตกเป็นตัวอย่าง จากแผนภาพ ให้พื้นที่ที่ตกเป็น ตัวอย่างคือ พื้นที่ c

c					c				
	c			c					
c			c						
				c	c				
			c						

สมมติว่า ตัวอย่างที่ประมาณได้มีค่าดังนี้ (26 21 30 25 29 31 21 24 27)

ขั้นตอนที่ 2 จัดสรรตัวอย่างที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 อย่างสุ่ม โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 หน่วย จะได้ดังนี้

กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
26	25	21
21	29	24
30	31	27

ขั้นตอนที่ 3 เรียงลำดับตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม จากน้อยไปมาก

กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
21	25	21
26	29	24
30	31	27

ขั้นตอนที่ 4 เลือกตัวอย่างโดยพิจารณาอันดับของตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ในกลุ่มที่หนึ่งเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง และในกลุ่มที่สองจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สองและในกลุ่มที่สามจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สาม ดังนั้นตัวอย่างที่ได้ คือ 21,29,27

วัฏจักรที่ 4

ขั้นตอนที่ 1 ประมาณน้ำหนักหน่วยบริเวณที่ตกเป็นตัวอย่าง จากแผนภาพ ให้พื้นที่ที่ตกเป็นตัวอย่างคือ พื้นที่ d

						d		d	
							d		
								d	
							d		d
						d		d	

สมมติว่า ตัวอย่างที่ประมาณได้มีค่าดังนี้ (17 25 14 22 24 26 24 17 20)

ขั้นตอนที่ 2 จัดสรรตัวอย่างที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 อย่างสุ่ม โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 หน่วย จะได้ดังนี้

กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
17	22	24
25	24	17
14	26	20

ขั้นตอนที่ 3 เรียงลำดับตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม จากน้อยไปมาก

กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
14	22	17
17	24	20
25	26	24

ขั้นตอนที่ 4 เลือกตัวอย่างโดยพิจารณาอันดับของตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ในกลุ่มที่หนึ่งเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง และในกลุ่มที่สองจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สองและในกลุ่มที่สามจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สาม ดังนั้นตัวอย่างที่ได้ คือ 14,24,24 ดังนั้นตัวอย่างที่ทำการสุ่มมาได้มีค่าเท่ากับ

วัฏจักรที่ 1	วัฏจักรที่ 2	วัฏจักรที่ 3	วัฏจักรที่ 4
15	17	21	14
26	29	29	24
24	28	27	24

ดังนั้น

$$\bar{x}_{\text{rss}} = \frac{1}{mk} \sum_{r=1}^k \sum_{i=1}^m x_{(r)m} = \frac{15 + 26 + \dots + 24 + 24}{12} = 22.33$$

นั่นคือ ในการประมาณปริมาณหญ้าเฉลี่ยสำหรับเลี้ยงสัตว์ในทุ่งหญ้าขนาดใหญ่แห่งนี้ มีปริมาณหญ้าเฉลี่ยเท่ากับ 22.33 กิโลกรัม

$$\begin{aligned} \text{var}(\bar{x}_{\text{rss}}) &= \frac{1}{mk^2} \sum_{r=1}^k \sum_{i=1}^m \frac{(x_{(r)m} - \bar{x}_{(r)})^2}{m-1} \\ &= \frac{(15 - 22.33)^2 + (26 - 22.33)^2 + \dots + (24 - 22.33)^2}{3(16)(2)} \\ &= \frac{318.07}{96} = 3.31 \end{aligned}$$

นั่นคือ ในการประมาณปริมาณหญ้าเฉลี่ยสำหรับเลี้ยงสัตว์ในทุ่งหญ้าขนาดใหญ่แห่งนี้ มีความแปรปรวนในการประมาณค่าเท่ากับ 3.31 กิโลกรัม

สมมติว่า ตัวอย่างที่ประมาณได้มีค่าดังนี้ (3 8 10 15 9 11 12 6 14)

ขั้นตอนที่ 2 จัดสรรตัวอย่างที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 อย่างสุ่ม โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 หน่วย จะได้ดังนี้

กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
3	11	9
8	10	15
6	12	14

ขั้นตอนที่ 3 เรียงลำดับตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม จากน้อยไปมาก

กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
3	10	9
8	11	14
6	12	15

ขั้นตอนที่ 4 เลือกตัวอย่างโดยพิจารณาอันดับของตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ในกลุ่มที่หนึ่งเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง และในกลุ่มที่สองจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สองและในกลุ่มที่สามจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สาม ดังนั้นตัวอย่างที่ได้ คือ 3,11,15

วัฏจักรที่ 2

ขั้นตอนที่ 1 ประมาณความสูงของต้นสักที่ตกเป็นตัวอย่าง จากแผนภาพ ให้ต้นสักที่ตกเป็นตัวอย่างคือ b

b			b		b		b		b
	b			b		b			
		b					b		

สมมติว่า ตัวอย่างที่ประมาณ ได้มีค่าดังนี้ (6 14 8 12 18 13 7 17 11)

ขั้นตอนที่ 2 จัดสรรตัวอย่างที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 อย่างสุ่ม โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 หน่วย จะได้ดังนี้

กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
6	13	18
8	12	14
7	11	17

ขั้นตอนที่ 3 เรียงลำดับตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม จากน้อยไปมาก

กลุ่มที่1	กลุ่มที่2	กลุ่มที่3
6	11	14
7	12	17
8	13	18

ขั้นตอนที่ 4 เลือกตัวอย่างโดยพิจารณาอันดับของตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ในกลุ่มที่หนึ่งเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง และในกลุ่มที่สองจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุด

เป็นอันดับที่สองและในกลุ่มที่สามจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สาม ดังนั้น ตัวอย่างที่ได้ คือ 6,12,18

วัฏจักรที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 ประมาณความสูงของต้นสักที่ตกเป็นตัวอย่าง จากแผนภาพ ให้ต้นสักที่ตกเป็น ตัวอย่างคือ c

			c			c			
c		c							c
				c				c	
		c				c			

สมมติว่า ตัวอย่างที่ประมาณ ได้มีค่าดังนี้ (17 8 10 9 16 11 18 19 13)

ขั้นตอนที่ 2 จัดสรรตัวอย่างที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 อย่างสุ่ม โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 หน่วย จะได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
17	9	18
8	16	19
10	11	13

ขั้นตอนที่ 3 เรียงลำดับตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม จากน้อยไปมาก

กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
8	9	13
10	11	18
17	16	19

ขั้นตอนที่ 4 เลือกตัวอย่างโดยพิจารณาอันดับของตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ในกลุ่มที่หนึ่งเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง และในกลุ่มที่สองจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สองและในกลุ่มที่สามจะเลือกตัวอย่างที่มีอันดับน้อยที่สุดเป็นอันดับที่สาม ดังนั้นตัวอย่างที่ได้ คือ 8,11,19
ดังนั้นตัวอย่างที่ทำการสุ่มมาได้มีค่าเท่ากับ

วัฏจักรที่ 1	วัฏจักรที่ 2	วัฏจักรที่ 3
3	6	8
11	12	11
15	18	19

ดังนั้น

$$\bar{x}_{\text{rss}} = \frac{1}{mk} \sum_{r=1}^k \sum_{i=1}^m x_{(r)m} = \frac{3+11+\dots+11+19}{9} = 11.44$$

นั่นคือ ในการประมาณความสูงเฉลี่ยของต้นสักในป่าแห่งหนึ่ง ต้นสักมีความสูงเฉลี่ยเท่ากับ 11.44 เมตร

$$\begin{aligned} \text{var}(\bar{x}_{\text{rss}}) &= \frac{1}{mk^2} \sum_{r=1}^k \sum_{i=1}^m \frac{(x_{(r)m} - \bar{x}_{(r)})^2}{m-1} \\ &= \frac{(3-11.44)^2 + (11-11.44)^2 + \dots + (19-11.44)^2}{3(9)(2)} \\ &= \frac{226.22}{54} = 4.19 \end{aligned}$$

นั่นคือ ในการประมาณความสูงเฉลี่ยของต้นสักในป่าแห่งหนึ่ง มีความแปรปรวนในการประมาณค่าเท่ากับ 4.19 เมตร

จะเห็นได้ว่า จากตัวอย่าง การกำหนดขนาดตัวอย่าง จำนวนวัฏจักรที่ทำการสุ่ม ไม่ได้จำกัด หรือมีเงื่อนไขที่กำหนดแน่นอนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความรู้ ประสบการณ์ของผู้ที่ทำการศึกษว่าการ กำหนดขนาดตัวอย่างหรือ จำนวนวัฏจักรที่ต้องใช้จะต้องมีค่าเท่าใด ดังนั้นถ้าหากผู้ที่ทำการศึกษามี ความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับข้อมูลที่จะรวบรวมนั้นๆมาก ความผิดพลาดในการเลือกตัวอย่างก็ จะน้อยลง การใช้แผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับจะสามารถประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายในการ เก็บข้อมูลตลอดจนอาจจะสามารถลดอันตรายในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ ได้อีกด้วยเมื่อ หน่วยตัวอย่างอยู่ในสถานที่ที่ห่างไกลและเป็นอันตรายในการเดินทางหรือการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 ฟังก์ชันการแจกแจงความน่าจะเป็นของแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ

กำหนดให้ $X_{[r]j}$ เป็นตัวแปรที่เป็นอิสระกันซึ่งกันและกันและมีฟังก์ชันการแจกแจงเหมือนกัน

$f_{r:k}(x)$ เป็นฟังก์ชันความหนาแน่น

$F_{r:k}(X)$ เป็นฟังก์ชันการแจกแจงของการแจกแจงโดยทั่วไปของ $X_{[r]j}$

ดังนั้น

ฟังก์ชันความหนาแน่นของสถิติลำดับที่ r ซึ่งมีขนาดตัวอย่างเท่ากับ k คือ

$$f_{r:k}(x) = \frac{k!}{(r-1)!(k-r)!} [F(x)]^{r-1} [1-F(x)]^{k-r} f(x)$$

ซึ่งสามารถแสดงได้ด้วยการพิสูจน์ ดังต่อไปนี้

ให้ $X_1, X_2, X_3, \dots, X_k$ เป็นตัวอย่างสุ่มขนาด k จากฟังก์ชันการแจกแจง $F(x)$ และมีฟังก์ชันความหนาแน่น $f(x)$

ให้ $X_{(1)} = \min(X_1, X_2, X_3, \dots, X_k) = X$ ที่ต่ำสุดในบรรดา $X_1, X_2, X_3, \dots, X_k$

$X_{(2)} = X$ ที่มีค่าต่ำเป็นอันดับสองของค่า $X_1, X_2, X_3, \dots, X_k$

$X_{(3)} = X$ ที่มีค่าต่ำเป็นอันดับสามของค่า $X_1, X_2, X_3, \dots, X_k$

\vdots

$X_{(k)} = \max(X_1, X_2, X_3, \dots, X_k) = X$ ที่มากสุดใน $X_1, X_2, X_3, \dots, X_k$

ดังนั้นจะได้ว่า $X_{(1)} \leq X_{(2)} \leq X_{(3)} \leq \dots \leq X_{(k)}$

เพราะฉะนั้น

$$F_{r:k}(X) = P(X_{r:k} \leq x)$$

$$= P(\#\{j: X_j \leq x\} \geq r)$$

กำหนดให้ $(\#\{j: X_j \leq x\})$ คือ i

$$\begin{aligned}
 F_{r:k}(X) &= P(i \geq r) \\
 &= \sum_{i=r}^k f(i) \\
 &= \sum_{i=r}^k \binom{k}{i} [F(x)]^i [1-F(x)]^{k-i}
 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้น

$$F_{r:k}(x) = \sum_{i=r}^k \binom{k}{i} [F(x)]^i [1-F(x)]^{k-i}$$

จาก

$$\begin{aligned}
 \sum_{r=1}^k F_{r:k}(x) &= \sum_{r=1}^k \sum_{i=r}^k \binom{k}{i} [F(x)]^i [1-F(x)]^{k-i} \\
 &= \sum_{r=1}^k \left[\binom{k}{1} [F(x)]^1 [1-F(x)]^{k-1} + \binom{k}{2} [F(x)]^2 [1-F(x)]^{k-2} \right. \\
 &\quad \left. + \binom{k}{3} [F(x)]^3 [1-F(x)]^{k-3} + \cdots + \binom{k}{k} [F(x)]^k [1-F(x)]^{k-k} \right] \\
 &= \left[\binom{k}{1} [F(x)]^1 [1-F(x)]^{k-1} + \cdots + \binom{k}{k} [F(x)]^k [1-F(x)]^{k-k} \right] \\
 &\quad + \left[\binom{k}{2} [F(x)]^2 [1-F(x)]^{k-2} + \cdots + \binom{k}{k} [F(x)]^k [1-F(x)]^{k-k} \right] \\
 &\quad + \left[\binom{k}{3} [F(x)]^3 [1-F(x)]^{k-3} + \cdots + \binom{k}{k} [F(x)]^k [1-F(x)]^{k-k} \right] \\
 &\quad + \left[\binom{k}{k} [F(x)]^k [1-F(x)]^{k-k} \right]
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
\sum_{r=1}^k F_{r;k}(x) &= \binom{k}{1} [F(x)]^1 [1-F(x)]^{k-1} + 2 \binom{k}{2} [F(x)]^2 [1-F(x)]^{k-2} \\
&+ 3 \binom{k}{3} [F(x)]^3 [1-F(x)]^{k-3} + k \binom{k}{k} [F(x)]^k [1-F(x)]^{k-k} \\
&= \sum_{i=1}^k i \binom{k}{i} [F(x)]^i [1-F(x)]^{k-i} \\
&= \sum_{i=1}^k i \left(\frac{k!}{i!(k-i)!} \right) [F(x)]^i [1-F(x)]^{k-i} \\
&= \sum_{i=1}^k \left(\frac{k!}{(i-1)!(k-i)!} \right) [F(x)]^i [1-F(x)]^{k-i}
\end{aligned}$$

กำหนดให้ $j=i-1$ เนื่องจาก $i=1,2,3,\dots,k$ ดังนั้น $j=0,1,2,\dots,k-1$

ดังนั้น

$$\begin{aligned}
\sum_{r=1}^k F_{r;k}(x) &= \sum_{j=0}^{k-1} \left(\frac{k(k-1)!}{j!(k-j-1)!} \right) [F(x)]^{j+1} [1-F(x)]^{k-j-1} \\
&= k \cdot F(x) \sum_{j=0}^{k-1} \left(\frac{(k-1)!}{(j-1)!(k-j-1)!} \right) [F(x)]^j [1-F(x)]^{k-j-1}
\end{aligned}$$

จากทฤษฎีบทของการแจกแจงแบบทวินาม

$$(a+b)^n = \sum_{i=0}^n \binom{n}{i} a^i b^{n-i}$$

ในที่นี้ $a = F(x)$, $b = 1 - F(x)$, $i = j$ และ $n = k - 1$

เพราะฉะนั้น

$$\sum_{r=1}^k F_{r;k}(x) = k \cdot F(x) (F(x) + 1 - F(x))^{k-1}$$

$$= k \cdot F(x)$$

ดังนั้น จะได้ว่า $\sum_{r=1}^k F_{r;k}(x) = k \cdot F(x)$

จาก

$$f_{r;k}(x) = \frac{d}{dx} F_{r;k}(x)$$

$$= \frac{d}{dx} \sum_{i=r}^k \binom{k}{i} [F(x)]^i [1 - F(x)]^{k-i}$$

$$= \sum_{i=r}^k \binom{k}{i} \frac{d}{dx} [F(x)]^i [1 - F(x)]^{k-i}$$

$$= \sum_{i=r}^k \binom{k}{i} [[F(x)]^i (k-i) [1 - F(x)]^{k-i-1} (-f(x))$$

$$+ [1 - F(x)]^{k-i} (i) (F(x))^{i-1} f(x)]$$

$$= \sum_{i=r}^k \binom{k}{i} (i) f(x) [1 - F(x)]^{k-i} [F(x)]^{i-1}$$

$$- \sum_{i=r}^k \binom{k}{i} (k-i) f(x) [F(x)]^i [1 - F(x)]^{k-i-1}$$

จาก

$$\begin{aligned} \sum_{i=r}^k \binom{k}{i} (i) f(x) [1-F(x)]^{k-i} [F(x)]^{i-1} &= \sum_{i=r}^k \frac{k!}{(i-1)!(k-i)!} [1-F(x)]^{k-i} [F(x)]^{i-1} f(x) \\ &= \frac{k!}{(r-1)!(k-r)!} [1-F(x)]^{k-r} [F(x)]^{r-1} f(x) + \\ &\quad \sum_{i=r+1}^k \frac{k!}{(i-1)!(k-i)!} [1-F(x)]^{k-i} [F(x)]^{i-1} f(x) \end{aligned}$$

จาก

$$\begin{aligned} \sum_{i=r}^k \binom{k}{i} (k-i) f(x) [F(x)]^i [1-F(x)]^{k-i-1} &= \sum_{i=r}^k \frac{(k!)(k-i)}{i!(k-i)!} f(x) [F(x)]^i [1-F(x)]^{k-i-1} \\ &= \sum_{i=r}^k \frac{k!}{i!((k-i-1))} f(x) [F(x)]^i [1-F(x)]^{k-i-1} \end{aligned}$$

กำหนดให้ $j=i+1$ เนื่องจาก $i=r, r+1, r+2, \dots, k-1$ ดังนั้น $j=r+1, r+2, \dots, k$
เพราะฉะนั้น

$$\sum_{i=r}^k \binom{k}{i} (k-i) f(x) [F(x)]^i [1-F(x)]^{k-i-1} = \sum_{j=r+1}^k \frac{k! f(x)}{(j-1)!(k-j)!} [F(x)]^{j-1} [1-F(x)]^{k-j}$$

ดังนั้น

$$\begin{aligned}
f_{r;k}(x) &= \frac{k!}{(r-1)!(k-r)!} [1-F(x)]^{k-r} [F(x)]^{r-1} f(x) \\
&+ \sum_{i=r+1}^k \frac{k!}{(i-1)!(k-i)!} [1-F(x)]^{k-i} [F(x)]^{i-1} f(x) \\
&- \sum_{j=r+1}^k \frac{k! f(x)}{(j-1)!(k-j)!} [F(x)]^{j-1} [1-F(x)]^{k-j}
\end{aligned}$$

ดังนั้น ฟังก์ชันความหนาแน่นของสถิติลำดับที่ r ซึ่งมีขนาดตัวอย่างเท่ากับ k คือ

$$f_{r;k}(x) = \frac{k!}{(r-1)!(k-r)!} [F(x)]^{r-1} [1-F(x)]^{k-r} f(x)$$

จากฟังก์ชันความหนาแน่นของสถิติลำดับที่ r ซึ่งมีขนาดตัวอย่างเท่ากับ k คือ

$$f_{r;k}(x) = \frac{k!}{(r-1)!(k-r)!} [F(x)]^{r-1} [1-F(x)]^{k-r} f(x)$$

เราสามารถเขียนได้อีกแบบคือ

$$f(x) = \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k f_{(r)}(x) \quad \text{for all } x$$

ซึ่งสมการนี้เป็นสมการที่มีความสำคัญต่อกระบวนการของแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบ
อันดับและจะมีความแม่นยำเพิ่มขึ้นเมื่อ

$$F(x) = \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k F_{[r]}(x) \quad \text{for all } x$$

ในการจัดอันดับที่ดีจะทำให้ค่าประมาณที่ได้มีความแม่นยำ เราจะอธิบายถึงวิธีการประมาณ
เพื่อให้เกิดความแม่นยำขึ้นดังนี้

กรณีที่ 1 การจัดอันดับของตัวแปรที่สนใจไม่สมบูรณ์

เมื่อการจัดลำดับเกิดความคลาดเคลื่อน ฟังก์ชันความหนาแน่นของสถิติลำดับที่ r จะมีค่าไม่เท่ากับ $f(r)$ อย่างไรก็ตามเราสามารถหาฟังก์ชันการแจกแจงสะสมที่คล้ายกันของ $F(x)$ ซึ่งอยู่ในรูปของ

$$f_r(x) = \sum_{s=1}^k p_{sr} F_{(s)}(x)$$

เมื่อ p_{sr} คือ ความน่าจะเป็นของสถิติลำดับที่ s ซึ่งมีลำดับเท่ากับ r

ถ้าความคลาดเคลื่อนความน่าจะเป็นเหมือนกับวัฏจักรของกรณี balanced ranked set sampling เราจะได้ว่า

$$\frac{1}{k} \sum_{s=1}^k p_{sr} = \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k p_{sr} = 1 \quad \text{จะได้ว่า}$$

$$\begin{aligned} \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k F_{[r]}(x) &= \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k \sum_{s=1}^k p_{sr} F_{(s)}(x) \\ &= \frac{1}{k} \sum_{s=1}^k \left(\sum_{r=1}^k p_{sr} \right) F_{(s)}(x) \\ &= F(x) \end{aligned}$$

กรณีที่ 2 การจัดอันดับของตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน

ในกรณีที่เป็นปัญหาเฉพาะ เมื่อตัวแปรที่เราสนใจ X ทำการวัดได้ยาก และทำการจัดลำดับได้ยาก แต่ตัวแปร Y เป็นตัวแปรที่สามารถวัดและจัดอันดับได้ง่าย เมื่อตัวแปรควบคู่ (Concomitant Variable) สามารถจัดอันดับของหน่วยตัวอย่างได้ วิธีแก้ปัญหสำหรับกรณีนี้คือ ขั้นตอนแรกของการกระบวนการสุ่มแบบอันดับ การหาค่าของตัวแปรควบคู่ (Concomitant Variable) จากหน่วยตัวอย่างที่ได้จากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายและจัดอันดับของหน่วยตัวอย่างตามค่าของตัวแปรควบคู่

(Concomitant Variable) ในขั้นตอนที่สอง หาค่าของ X โดยพิจารณาจากลำดับของตัวแปรควบคู่ Y ถ้า $Y_{[r]}$ คือ สถิติลำดับที่ r ของ Y 's และ $X_{[r]}$ คือตัวแปรที่คล้ายกับ X

ถ้า $f_{X/Y_{[r]}}(x/y)$ คือ เงื่อนไขของฟังก์ชันความหนาแน่นของ X และให้ $Y_{[r]}=y$ และ $g_{(r)}(y)$ เป็นฟังก์ชันความหนาแน่นส่วนริมของ $Y_{[r]}$ ดังนั้นจะได้ว่า

$$f_{[r]}(x) = \int f_{X/Y_{[r]}}(x/y)g_{(r)}(y)dy$$

หรือ เขียนได้อีกแบบคือ

$$\begin{aligned} f(x) &= \int \sum_{r=1}^k \frac{1}{k} f_{X/Y_{[r]}}(x/y)g_{(r)}(y)dy \\ &= \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k f_{[r]}(x) \end{aligned}$$

กรณีที่ 3 กรณีที่มีหลายตัวแปร เราสามารถหาได้จากการเรียงลำดับของตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งจากตัวแปรที่เหลือ

ในกรณีที่นอกเหนือจากกรณีทั่วไป จะพิจารณาในกรณีของตัวแปรพหุ การหาค่าของตัวแปรจะหาจากการสร้างการแจกแจงร่วมของ X และ Y และจากนั้นหาค่าของตัวแปรได้ด้วยวิธีทั่วไปของแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ ตัวแปรที่ได้จากการจัดอันดับของตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งจะเรียกว่า Y ถ้า $f(x,y)$ เป็นฟังก์ชันการแจกแจงความหนาแน่นร่วมของ X และ Y และ $f_{(r)}(x,y)$ เป็นฟังก์ชันการแจกแจงร่วมของ $X_{[r]}$ และ $Y_{[r]}$ เมื่อ

$$f_{[r]}(x,y) = f_{X/Y_{[r]}}(x/y)g_{[r]}(y)$$

หรือ

$$f(x,y) = \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k f_{[r]}(x,y)$$

4.4 การประมาณค่าตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรในแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ

ในการประมาณค่าเฉลี่ยประชากรของแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับนั้น จะพิจารณาคูณสมบัติของตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากร โดยจะพิจารณาคูณสมบัติของตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้จากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ ซึ่ง จะทำการพิจารณาว่าตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับเป็นตัวประมาณค่าที่ไม่เอนเอียงของค่าเฉลี่ยประชากรและ มีค่า ความแปรปรวนน้อยกว่าความแปรปรวนของตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ซึ่งวิธีการพิจารณานั้นจะแสดงด้วยการพิสูจน์ โดยจะกำหนดให้ x เป็นตัวแปรอิสระที่มีการแจกแจงใดแจกแจงหนึ่งซึ่งมีฟังก์ชันเป็น $h(x)$ ซึ่ง \bar{X}_h เป็นค่าเฉลี่ยของฟังก์ชัน $h(x)$ หรือ $E(h(x)) = \bar{X}_h$

การพิสูจน์วิธีการนี้เป็นการพิจารณาจากรูปแบบโดยทั่วไปของตัวแปร ดังนั้นถ้าต้องการพิจารณารูปแบบเฉพาะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เราสามารถทำได้ด้วยการแทนค่ารูปแบบที่เราสนใจลงใน $h(x)$ เช่น ถ้าต้องการพิจารณาค่าเฉลี่ยประชากร(\bar{X}) จะกำหนดให้

$$h(x) = \frac{x_1 + x_2 + x_3 + \cdots + x_n}{n}$$

ดังนั้น

$$\begin{aligned} E(h(x)) &= E\left(\frac{x_1 + x_2 + x_3 + \cdots + x_n}{n}\right) \\ &= E\left(\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i\right) \end{aligned}$$

กำหนดให้

$$a_i = \begin{cases} 1 & \text{เมื่อหน่วย } i \text{ ในประชากรอยู่ในตัวอย่าง} \\ 0 & \text{อื่นๆ} \end{cases}$$

จะได้ว่า

$$\Pr(a_i = 1) = \frac{n}{N}$$

ดังนั้น

$$\begin{aligned}
 E(h(x)) &= \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i \\
 &= \frac{1}{n} \sum_{i=1}^N a_i x_i
 \end{aligned}$$

จะได้ว่า

$$\begin{aligned}
 E(h(x)) &= \frac{1}{n} \sum_{i=1}^N E(a_i) x_i \\
 &= \frac{1}{n} \sum_{i=1}^N \frac{n}{N} x_i \\
 &= \bar{X}
 \end{aligned}$$

จะเห็นได้ว่า \bar{X}_h และ \bar{X} เป็นตัวเดียวกันจะต่างกันก็ตรงที่ \bar{X}_h เป็นค่าเฉลี่ยของฟังก์ชันซึ่งเกิดจากการพิจารณาจากรูปแบบทั่วไปและ \bar{X} เป็นค่าเฉลี่ยของประชากรซึ่งเกิดจากการพิจารณาจากรูปแบบเฉพาะของฟังก์ชันที่กำหนดให้ฟังก์ชัน $h(x)$ มีค่าเท่ากับ \bar{x}

ดังนั้นจะทำการ ประมาณค่า \bar{X}_h ด้วยวิธีการของแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ นั่นคือ ถ้า $E(\bar{x}_{h, r_{ss}})$ มีค่าเท่ากับ \bar{X}_h ก็สามารถบอกได้ว่าถ้า $E(\bar{x}_{r_{ss}})$ มีค่าเท่ากับ \bar{X} แสดงว่าตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ เป็นตัวประมาณค่าที่ไม่เอนเอียงของค่าเฉลี่ยประชากร (\bar{X})

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.4.1 ความไม่เอนเอียงของตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรในแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบ อันดับ

ความไม่เอนเอียงของตัวประมาณ คือ การที่ตัวประมาณนั้นมีค่าคาดหวังหรือค่าเฉลี่ยของการแจกแจงตัวอย่างของตัวประมาณมีค่าเท่ากับค่าจริงพอดี สำหรับการหาความไม่เอนเอียงของตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรสามารถทำได้ดังนี้ คือ

ในการแสดงว่าตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบ

อันดับ $\bar{x}_{rss} = \frac{1}{mk} \sum_{r=1}^k \sum_{i=1}^m x_{(r)i}$ เป็นตัวประมาณค่าที่ไม่เอนเอียงของค่าเฉลี่ยประชากร (\bar{X})

ดังนั้น ถ้า $E(\bar{x}_{h.rss}) = \bar{X}_h$ แสดงว่าตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ เป็นตัวประมาณค่าที่ไม่เอนเอียงของค่าเฉลี่ยประชากร ซึ่งพบว่าเป็นจริงจากการพิสูจน์ดังนี้

$$\begin{aligned}
 E(\bar{x}_{h.rss}) &= \frac{1}{mk} \sum_{r=1}^k \sum_{i=1}^m E(h(X_{[r]i})) \\
 &= \frac{1}{mk} \sum_{r=1}^k \left(\sum_{i=1}^m \int h(X) dF_{[r]}(X) \right) \\
 &= \frac{1}{mk} \sum_{r=1}^k \left(\int h(X) d\left[\sum_{i=1}^m F_{[r]}(X) \right] \right) \\
 &= \frac{1}{mk} \sum_{r=1}^k \left(\int h(X) d[mF(X)] \right) \\
 &= \frac{1}{mk} \sum_{r=1}^k (m \int h(X) dF(X)) \\
 &= \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k \left(\int h(X) dF(X) \right)
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 E(\bar{x}_{h.rss}) &= \frac{1}{k} \int h(x) dF(X) \\
 &= \int h(x) dF(X) \\
 &= \bar{X}_h
 \end{aligned}$$

จากการพิสูจน์เห็นได้ว่า $E(\bar{x}_{h.rss}) = \bar{X}_h$ ดังนั้นสรุปได้ว่าตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ $\bar{x}_{rss} = \frac{1}{mk} \sum_{r=1}^k \sum_{i=1}^m x_{(r)m}$ เป็นตัวประมาณค่าที่ไม่เอนเอียงของค่าเฉลี่ยประชากร (\bar{X})

4.4.2 ความแปรปรวนของตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรในแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ

ความแปรปรวนของตัวประมาณเป็นค่าที่ใช้วัดความเที่ยงตรงของตัวประมาณ ซึ่งในกลุ่มของตัวประมาณที่ไม่มีความเอนเอียง การเลือกตัวประมาณควรเลือกตัวประมาณที่มีความแปรปรวนต่ำที่สุด ดังนั้น ถ้าตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ

$$\text{Var}(\bar{x}_{rss}) = \frac{1}{mk^2} \sum_{r=1}^k \sum_{i=1}^m \frac{(x_{(r)m} - \bar{x}_{(r)})^2}{m-1} \quad \text{มีค่าน้อยกว่าความแปรปรวนของตัวประมาณ}$$

ค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย แสดงว่า ตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับมีประสิทธิภาพและความแม่นยำมากกว่าตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

ดังนั้น ถ้า $\text{Var}(\bar{x}_{h.rss})$ มีค่าน้อยกว่า $\text{Var}(\bar{x}_{h.srs})$ แสดงว่า ความแปรปรวนของตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับมีค่าน้อยกว่าความแปรปรวนของตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายพบว่าเป็นจริงจากการพิสูจน์ดังนี้

$$\begin{aligned}
\text{Var}(\bar{x}_{h.rss}) &= \frac{1}{m^2 k^2} \sum_{r=1}^k \sum_{i=1}^m \text{Var}(h(X_{[r]i})) \\
&= \frac{1}{mk^2} \sum_{r=1}^k \text{Var}(h(X_{[r]})) \\
&= \frac{1}{mk} \left(\frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (E[h(X_{[r]})]^2 - [E(h(X_{[r]}))]^2) \right) \\
&= \frac{1}{mk} \left(\frac{1}{k} \sum_{r=1}^k E[h(X_{[r]})]^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (E[h(X_{[r]})])^2 \right) \\
&= \frac{1}{mk} \left(\frac{1}{k} \sum_{r=1}^k \int [h(X)]^2 dF_{[r]}(X) - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (E[h(X_{[r]})])^2 \right) \\
&= \frac{1}{mk} \left(\int [h(X)]^2 d \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k F_{[r]}(X) - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (E[h(X_{[r]})])^2 \right) \\
&= \frac{1}{mk} \left(\int [h(X)]^2 dF(X) - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (E[h(X_{[r]})])^2 \right) \\
&= \frac{1}{mk} \left(E[h(X)]^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (E[h(X_{[r]})])^2 \right) \\
&= \frac{1}{mk} \left(m_{h2} - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k [E(h(X_{[r]}))]^2 \right)
\end{aligned}$$

เมื่อ m_{h2} คือ โมเมนต์อันดับที่สองของ $h(x)$

จาก ทฤษฎีของ Cauchy - Schwarz Inequality จะได้ว่า ถ้า X และ Y เป็น โมเมนต์อันดับที่สองจะ
ได้

$$(E[XY])^2 = |E[XY]|^2 \leq E[X]^2 E[Y]^2$$

เพราะฉะนั้น

$$\frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (E(h(X_{[r]})))^2 \geq \left(\frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (E(h(X_{[r]}))) \right)^2 = \bar{X}_h^2$$

ดังนั้น

$$\begin{aligned} \text{Var}(\bar{x}_{h.rss}) &= \frac{1}{mk} \left(m_{h2} - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k [E(h(X_{[r]}))]^2 \right) \\ &\leq \frac{1}{mk} \left(m_{h2} - \left(\frac{1}{k} \sum_{r=1}^k [E(h(X_{[r]}))] \right)^2 \right) \\ &\leq \frac{1}{mk} (m_{h2} - \bar{X}_h^2) \\ &\leq \frac{1}{mk} (E[h(X)]^2 - [E(h(X))]^2) \\ &\leq \frac{S_h^2}{mk} \\ &\leq \text{Var}(\bar{x}_{h.srs}) \end{aligned}$$

จะเห็นได้ว่า $\text{Var}(\bar{x}_{h.rss})$ มีค่าน้อยกว่า $\text{Var}(\bar{x}_{h.srs})$ ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ความแปรปรวนของตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ มีค่าน้อยกว่าความแปรปรวนของตัวประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

4.5 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับกับแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของค่าประมาณของแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับกับแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เป็นการเปรียบเทียบค่าความแปรปรวนของค่าประมาณสองค่าที่ใช้ในการประมาณค่าประชากรเดียวกัน เมื่อค่าประมาณทั้งสองค่าต่างเป็นตัวอย่างที่ไม่เอนเอียงของประชากรเดียวกัน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าค่าประมาณที่มีความแปรปรวนต่ำกว่าย่อมมีคุณภาพดีกว่าตัวอย่างอีกตัวหนึ่ง โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับกับแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยเปรียบเทียบจากการพิจารณาค่าประสิทธิภาพสัมพัทธ์ (Relative efficiency) ซึ่ง

$$\text{ค่าประสิทธิภาพสัมพัทธ์} = \frac{\text{ความแปรปรวนของตัวอย่างค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย}}{\text{ความแปรปรวนของตัวอย่างค่าเฉลี่ยประชากรที่ได้มาจากแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ}}$$

$$\text{ค่าประสิทธิภาพสัมพัทธ์} = \frac{\text{Var}(\bar{x}_{\text{srs}})}{\text{Var}(\bar{x}_{\text{rss}})}$$

ดังนั้นถ้าค่าประสิทธิภาพสัมพัทธ์มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับมีประสิทธิภาพดีกว่าแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และถ้าค่าประสิทธิภาพสัมพัทธ์มีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่าแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายมีประสิทธิภาพดีกว่าแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับ

จาก

$$S_{h\text{rss}}^2 = \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k S_{h[r]}^2$$

$$\begin{aligned}
S_{h \cdot r s s}^2 &= \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k \left(E[h(X_{[r]})]^2 - [E(h(X_{[r]})]^2 \right) \\
&= \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k E[h(X_{[r]})]^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k [E(h(X_{[r]})]^2 \\
&= \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k \int [h(X)]^2 dF_{[r]}(X) - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k [E(h(X_{[r]})]^2 \\
&= \int [h(X)]^2 d \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k F_{[r]}(X) - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k [E(h(X_{[r]})]^2 \\
&= \int [h(X)]^2 dF(X) - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k [E(h(X_{[r]})]^2 \\
&= E[h(X)]^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k [E(h(X_{[r]})]^2 \\
&= E[h(X)]^2 - \bar{X}_h^2 + \bar{X}_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k [E(h(X_{[r]})]^2 \\
&= [E[h(X)]^2 - \bar{X}_h^2] + [\bar{X}_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k [E(h(X_{[r]})]^2] \\
&= S_h^2 + [\bar{X}_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k [E(h(X_{[r]})]^2] \\
&= S_h^2 + [\frac{1}{k} \sum_{r=1}^k \bar{X}_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k [E(h(X_{[r]})]^2]
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
S_{h\text{r}ss}^2 &= S_h^2 + \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (\bar{X}_h^2 - [E(h(X_{[r]}))]^2) \\
&= S_h^2 + \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (\bar{X}_h^2 - \bar{X}_{h(r)}^2) \\
&= S_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (\bar{X}_{h(r)}^2 + \bar{X}_h^2 - 2\bar{X}_h^2) \\
&= S_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (\bar{X}_{h(r)}^2 + \bar{X}_h^2 - 2\bar{X}_h \cdot \bar{X}_h) \\
&= S_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (\bar{X}_{h(r)}^2 + \bar{X}_h^2) + \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k 2\bar{X}_h \cdot \bar{X}_h \\
&= S_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (\bar{X}_{h(r)}^2 + \bar{X}_h^2) + 2\bar{X}_h \cdot \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k \bar{X}_{h[r]} \\
&= S_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (\bar{X}_{h(r)}^2 + \bar{X}_h^2) + 2\bar{X}_h \cdot \bar{X}_{h[r]} \\
&= S_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (\bar{X}_{h(r)}^2 + \bar{X}_h^2 - 2\bar{X}_h \cdot \bar{X}_{h[r]}) \\
&= S_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (\bar{X}_{h[r]} - \bar{X}_h)^2
\end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้นจาก ค่าประสิทธิภาพสัมพัทธ์} = \frac{\text{Var}(\bar{x}_{h.srs})}{\text{Var}(\bar{x}_{h.rss})}$$

จะได้ว่า

$$\begin{aligned} \text{R.E.} &= \frac{S_h^2}{S_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (\bar{X}_{h[r]} - \bar{X}_h)^2} \\ &= \left[\frac{S_h^2 - \frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (\bar{X}_{h[r]} - \bar{X}_h)^2}{S_h^2} \right]^{-1} \\ &= \left[1 - \frac{\frac{1}{k} \sum_{r=1}^k (\bar{X}_{h[r]} - \bar{X}_h)^2}{S_h^2} \right]^{-1} \end{aligned}$$

จากค่าประสิทธิภาพสัมพัทธ์จะเห็นได้ว่า ค่าประสิทธิภาพสัมพัทธ์จะมีค่าเท่ากับหนึ่งก็ต่อเมื่อ ค่าเฉลี่ยของฟังก์ชัน $h(X_{[r]})$ มีค่าเท่ากับค่าเฉลี่ยของฟังก์ชัน $h(X)$ นอกเหนือจากนี้ จะเห็นได้ว่าค่าประสิทธิภาพสัมพัทธ์มากกว่าหนึ่งเสมอ และค่าประสิทธิภาพสัมพัทธ์จะมีค่ามากกว่าหนึ่งแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับ ลักษณะประชากรว่า มีความหลากหลายมากแค่ไหน กล่าวคือ ถ้าประชากรมีลักษณะแตกต่างกันมากเท่าไร ค่าประสิทธิภาพสัมพัทธ์ก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นด้วย และอาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่ง คือ ถ้าประชากรมีลักษณะแตกต่างกันมากเท่าไร การนำแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายมาใช้ก็จะมีประสิทธิภาพในการประมาณค่าลักษณะประชากรด้อยลงและไม่มีควมน่าเชื่อถือ เนื่องจากการที่ประชากรมีลักษณะแตกต่างกันมากจึงทำให้บางส่วนของประชากรที่สนใจศึกษา ไม่ได้ถูกนำมาใช้เป็นตัวอย่างไม่ด้วยเหตุนี้ทำให้ตัวประมาณที่ใช้มีความแปรปรวนมากจนทำให้แผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายไม่เหมาะสมกับลักษณะประชากรที่สนใจศึกษาและการแก้ปัญหา

โดยทั่วไปมักจะแก้ปัญหาด้วยการเพิ่มขนาดตัวอย่างให้ใหญ่ขึ้นซึ่งการเพิ่มขนาดตัวอย่างอาจทำให้ความแปรปรวนลดลงต่ำลงมากในระดับหนึ่งแต่เมื่อถึงระดับหนึ่งแล้วอาจเป็นไปได้ว่า การเพิ่มขนาดตัวอย่างขึ้นอีกอาจไม่มีผลในการลดความแปรปรวน ดังนั้นวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดก็คือเลือกแผนแบบการสุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมกับลักษณะประชากรมากที่สุดและในกรณีเช่นนี้จะเห็นได้ว่าการเลือกใช้แผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ดังนั้นจากการศึกษาสรุปได้ว่าแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบอันดับมีประสิทธิภาพดีกว่าแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย